

Datum:	07-2020
URL:	https://europa.eu/!jk99nI

Det här är den **tredje utvärderingsrapporten om gemensamma utredningsgrupper** som sedan 2014 offentliggörs av nätverket för gemensamma utredningsgrupper. Rapporten innehåller två kapitel.

Kapitel 1 ger en icke uttömmande översikt över **resultaten från 99 utvärderingsformulär som personer som arbetat i gemensamma utredningsgrupper fyllt i mellan november 2017 och november 2019.**

Kapitel 2 behandlar särskilt **Eurojusts erfarenhet av gemensamma utredningsgrupper i samarbete med tredjeländer.**

Sammanfattningen ger en översikt över de viktigaste praktiska resultaten av denna rapport när det gäller lärdomar som dragits och bästa praxis som identifierats.

Resultat av utvärderingen av gemensamma utredningsgrupper

(a) Inrättande av en gemensam utredningsgrupp

Särskilda utmaningar som identifierats:

- Avsaknad av pågående utredningar i relevanta länder.
- Identifiering av relevanta parter i gemensamma utredningsgrupper när ärendet rör förbindelser mellan fler än två länder.
- Möjlighet och vilja att delta i en gemensam utredningsgrupp.
- Ovilja att ingå i en multilateral gemensam utredningsgrupp med stater som inte har några direkta kopplingar mellan sina respektive utredningar.
- Olika operativa prioriteringar/utredningsnivåer i de berörda länderna.
- Identifiering av relevanta parter i gemensamma utredningsgrupper när flera straffrättsliga förfaranden pågår på nationell nivå utan möjlighet att slås samman.
- Omedelbart inrättande av en gemensam utredningsgrupp när beslutet om att inrätta gruppen fattas nära den tidpunkt då åtgärderna förväntas vidtas.

Bästa praxis:

- Kunskap om ett verktyg för gemensamma utredningsgrupper: tidigare erfarenhet hos stater eller nationella myndigheter som ska delta i den gemensamma utredningsgruppen.
- Överenskommelse om förenklat förfarande för att hantera byten av medlemmar i den gemensamma utredningsgruppen.
- En stödjande roll för den gemensamma utredningsgruppens nationella experter (samordnare) i inrättandeprocessen.
- Användning av ett gemensamt arbetsspråk vid diskussionen om utkastet till överenskommelse om en gemensam utredningsgrupp.
- Godtagande av en överenskommelse om en gemensam utredningsgrupp på engelska vid nationella förfaranden (ingen översättning krävs).

- Diskussion vid tidpunkten för inrättandet av en gemensam utredningsgrupp om hur en operativ analys ska göras och av vem (Europol eller nationella myndigheter).
- Tidigt klargörande av rättsliga och praktiska frågor redan under fasen som föregår inrättandet av den gemensamma utredningsgruppen; medverkan av Eurojust för stöd och råd.

(b) Operativ fas

Särskilda utmaningar som identifierats:

- Språkproblem, särskilt brist på tid och översättare vid ärenden där stora mängder material ska översättas eller som rör mindre vanliga språk.
- Samordning av svar på begäran om ömsesidig rättslig hjälp/europeiska utredningsorder som mottas av en part i en gemensam utredningsgrupp som begär utbyte av bevis som samlats in inom den gemensamma utredningsgruppen.
- Olika obligatoriska tidsfrister för utredningar som rör parter i en gemensam utredningsgrupp kan försvåra arbetet.
- Vägran att verkställa europeiska arresteringsorder på grund av fängelseförhållanden.
- Skillnader i rättsliga krav när det gäller förhör av brottsoffer och vittnen.

Bästa praxis:

- När det gäller rollen för sambandsmän från den ena staten i en gemensam utredningsgrupp som är utstationerade i den andra staten i samma utredningsgrupp: daglig kommunikation och fördjupad förståelse av hur rättssystemet fungerar samt av den kulturella och sociala bakgrunden.
- Användning av gemensamma metoder och verktyg för utredning bland brottsbekämpande organ i de berörda staterna.
- Lagarbetet görs synligt för de arresterade misstänkta.
- Medverkan av särskilda experter (nationella samordnare i frågor som rör människohandel, Interpol, icke-statliga organisationer) är fördelaktigt för ärendets utgång.
- Genomförande av den gemensamma strategin för att stödja/skydda offer för människohandel (ämnesövergripande strategi som omfattar icke-statliga organisationer och justitieministerier).
- Mervärde av gemensam övervakning och Realtidsanalys av avlyssnad information rörande narkotikahandel i ett gränsområde.
- Fortlöpande deltagande i diskussion som syftar till att tydliggöra de rättsliga systemen och kraven i olika länder.
- Möjlighet att använda samma tolk/översättare under hela den gemensamma utredningsgruppens verksamhet (översättning av telefonavlyssning, tolkning under möten) för att kunna ge en bättre överblick över ärendet och göra samarbetet effektivare.
- Bra protokollföring av informationen och bevisen som utbyts (med hjälp av den gemensamma utredningsgruppens logg).

(c) Lagföringsfasen

Bästa praxis:

- Fortsatt samarbete under lagföringsfasen – hänvisning till den avslutade gemensamma utredningsgruppen i framställningar om rättslig hjälp.
- Fortsatt samarbete i en gemensam utredningsgrupp för att hantera praktiska/rättsliga/operativa frågor under lagföringsfasen.

Eurojusts erfarenhet av gemensamma utredningsgrupper i samarbete med tredjeländer

- De gemensamma utredningsgrupperna betraktas allt oftare som ett värdefullt verktyg för rättsligt samarbete med tredjeländer. I slutet av 2019 hade 20 EU-medlemsstater redan fått erfarenheter av gemensamma utredningsgrupper med deltagande av tredjeländer. Av Eurojusts operativa arbete framgår att det hittills inrättats sammanlagt 74 gemensamma utredningsgrupper med en eller flera tredjeländer som medlem.
- De flesta gemensamma utredningsgrupper där tredjeländer deltar inrättades på grundval av artikel 20 i det andra tilläggsprotokollet till Europarådets konvention från 1959. Artikel 19 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet användes också som rättslig grund för inrättandet av gemensamma utredningsgrupper.
- Eurojusts globala nätverk har bidragit stort till upprättandet av kontakter på ett tidigt stadium och till det ökade framgångsrika inrättandet av gemensamma utredningsgrupper med tredjeländer. I synnerhet har sambandsåklagarna som utstationerats vid Eurojust spelat en avgörande roll. För övrigt har flera av Eurojusts kontaktpunkter medverkat i det framgångsrika inrättandet av gemensamma utredningsgrupper.
- Eurojust har gett operativt stöd under hela livscykeln för de gemensamma utredningsgrupperna med tredjeländer. Samordningsmöten vid Eurojust utgör en värdefull plattform för att överlägga om huruvida det är lämpligt att inrätta en gemensam utredningsgrupp för ett ärende, utarbeta en överenskommelse om utredningsgruppen och besluta om det fortsatta operativa arbetet. Allt fler gemensamma utredningsgrupper med deltagande av tredjeländer har också fått finansiering från Eurojust. Nationella myndigheter skulle kunna överväga att inrätta ett samordningscentrum vid Eurojust för att stödja gemensamma insattdagar, inbegripet när ett eller flera tredjeländer är inblandade i ärendet.
- God, regelbunden och effektiv kommunikation – helst på ett gemensamt arbetspråk – är den viktigaste delen i ett framgångsrikt samarbete inom en gemensam utredningsgrupp, oavsett om ett tredjeland dessutom är medlem i en gemensam utredningsgrupp eller inte. Specifika frågor som togs upp i gemensamma utredningsgrupper med tredjeländer inbegrep specifika klausuler i överenskommelsen om gemensam utredningsgrupp som återspeglade rättsliga inhemska krav, olika standarder och regler om insamling av bevisning, samt frågor om jurisdiktion och de rättsliga möjligheterna till överföring av förfaranden i ett tidigt skede.
- Anledningarna till att inte inrätta en gemensam utredningsgrupp var ofta desamma som för ärenden med endast EU-medlemsstater, t.ex. att ärendet var på ett alltför preliminärt stadium för ett beslut eller att det var på ett annat eller långt framskridet stadium av

utredningarna/lagföringen. Faktorer som var specifika för en eventuell medverkan av ett tredjeland var olika regler för utlämnande av uppgifter, avsaknaden av gemensam rättslig grund för att inrätta en gemensam utredningsgrupp och preferens för samarbete på grundval av ömsesidig rättslig hjälp.